

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра землеробства та гербології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан агробіологічного факультету
(Тонха О.Л.)
2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

На засіданні кафедри
землеробства та гербології
Протокол № 21 від 24.05.2021 р.
Завідувач кафедри

(Танчик С.П.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Інтегрований контроль шкідливих організмів у сучасних системах
землеробства**

спеціальність
освітня програма
факультет (ННІ)
розробники:

201 Агрономія
Сучасні системи землеробства
Агробіологічний
Кандидат с.-г наук, доцент Косолап М.П.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2021 р.

2021-06-02 14:47

1. Опис навчальної дисципліни

ІНТЕГРОВАНІЙ КОНТРОЛЬ ШКІДЛИВИХ ОРГАНІЗМІВ У СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ ЗЕМЛЕРОБСТВА

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>	
Спеціальність	<i>201 Агрономія</i>	
Освітня програма	<i>Сучасні системи землеробства</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	<i>10 год.</i>	<i>10 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>20 год.</i>	<i>14 год.</i>
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>66 год.</i>
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>3 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета. Проблема контролю біологічних факторів ризику в посівах сільськогосподарських культур була і залишається актуальною в сучасних системах землеробства. Досягнути ефективного контролю рівня присутності біологічних факторів ризику без розробки детального системного плану застосування різних видів винищувальних та попереджувальних заходів в межах сівозміни, а не окремого поля практично неможливо.

Ці обставини, а також інтенсивне збільшення наукової інформації, і постійна розробка нових заходів хімічного та біологічного контролю

біологічних факторів ризику в сучасних системах землеробства зумовили об'єктивну необхідність в навчальній дисципліні "ІНТЕГРОВАНІЙ КОНТРОЛЬ ШКІДЛИВИХ ОРГАНІЗМІВ У СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ ЗЕМЛЕРОБСТВА".

Метою і завданням даної навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи знань про сучасні заходи контролю біологічних факторів ризику та наукові основи, принципи, правила і практику розробки інтегрованих систем захисту агрофітоценозів у межах конкретної культури та сівозміни, виходячи з вимог і можливостей кожної прийнятої в господарстві системи землеробства. Така система забезпечує ефективний контроль не лише популяцій окремих біологічних факторів ризику, а їх асоціацій в агрофітоценозах різних груп сільськогосподарських культур.

Завдання. Навчити майбутніх фахівців правильно складати економічно доцільну і екологічно обґрунтовану інтегровану систему контролю біологічних факторів ризику в сучасних системах землеробства у відповідності до рівня імовірної шкоди від біологічних факторів ризику.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

- **знати:** гостроту проблеми біологічних факторів ризику в різних системах землеробства;
- структуру, та технологічну ефективність заходів і засобів контролю біологічних факторів ризику прийнятних в різних системах землеробства;
- вимоги та обмеження до системи інтегрованого контролювання за різних систем землеробства;
- взаємовпливи між культурними рослинами і різними біологічних факторів ризику;
- природу присутності та шкодочинності біологічних факторів ризику;
- видову біологічну та технічну ефективність попереджувальних та винищувальних заходів контролю проти окремих видів та біологічних груп біологічних факторів ризику в різних системах землеробства;
- правила формування системи інтегрованого контролю біологічних факторів ризику в посівах сільськогосподарських культур в різних системах землеробства;
- можливості застосування різних заходів контролю біологічних факторів ризику в сучасних системах землеробства;

- **вміти:** визначати необхідну систему попереджувальних заходів доцільну для застосування в межах конкретної сівозміни в різних системах землеробства;
- визначити необхідний вид винищувального заходу контролю, який необхідно застосувати в конкретних умовах на даній культурі проти певного виду біологічних факторів ризику в даній системі землеробства;

- розробляти систему заходів контролю проти біологічних факторів ризику в сівозміні при їх вирощуванні в різних системах землеробства;
- проводити технічну, економічну та екологічну оцінку розробленої інтегрованої системи контролю біологічних факторів ризику в даній системі землеробства.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

Розуміння місця, складу і значення інтегрованої системи контролю шкідливих організмів в посівах сільськогосподарських культур у сучасних системах землеробства.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

Здатність розробити конкретну екологічно і економічно обґрунтовану інтегровану систему контролю шкідливих організмів у посівах сільськогосподарських культур за вирощування їх в різних системах землеробства

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Наукові основи інтегрованих систем контролю біологічних факторів ризику в сучасних системах землеробства														
Тема 1. Розвиток систем землеробства та і технологій інтегрованого захисту рослин, історія, сучасний стан та перспективи	1	9	2	-	-	-	7	9	2		-	-	7	
Тема 2. Теоретичні основи розробки інтегрованої системи захисту посівів від біологічних факторів ризику	3	12	2	2	-	-	8	12	2	2	-	-	8	
Разом за змістовим модулем 1		21	4	2	-	-	15	21	4	2	-	-	15	
Змістовий модуль 2. Інтегровані системи контролю біологічних факторів ризику в посівах основних груп сільськогосподарських культур при вирощуванні їх в різних системах землеробства														
Тема 3. Інтегрована система контролю	5	23	2	6		-	15	23	2	6	-	-	15	

забур'яненості зернових колосових культур та шляхи і методи її розробки в різних системах землеробства														
Тема 4. Система контролю забур'яненості посівів просапних культур (кукурудз, соняшник) та шляхи і методи її розробки в різних системах землеробства.	7	23	2	6		-	15	23	2	6	-	-	15	
Тема 5. Система контролю забур'яненості посівів зернобобових культур (соя, горох) та шляхи і методи її розробки в різних системах землеробства.	9	23	2	6		-	15	23	2	6	-	-	15	
Разом за змістовим модулем 2		69	6	18		-	45	69	6	18	-	-	45	
Усього годин	90		10	20			60	90	10	20	-	-	60	

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	
2	-	
...	-	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика оцінки і розробки інтегрованої системи контролю біологічних факторів ризику в посівах сільськогосподарських культур за різних систем землеробства	2
2	Проаналізувати ефективність і визначити заходи для удосконалення системи інтегрованого контролю шкідливих організмів у посівах зернової колосової пшениці озимої за традиційної інтенсивної системи землеробства	3

3	Проаналізувати ефективність і визначити заходи для удосконалення системи інтегрованого контролю шкідливих організмів у посівах зернової колосової культури пшениці озимої за біологічної системи землеробства.	3
4	Проаналізувати ефективність і визначити заходи для удосконалення системи інтегрованого контролю шкідливих організмів у посівах зернової колосової культури пшениці озимої за системи землеробства No-till.	3
5	Проаналізувати ефективність і визначити заходи для удосконалення системи інтегрованого контролю шкідливих організмів у посівах просапної культури кукурудзи на зерно за традиційної інтенсивної системи землеробства.	3
6	Проаналізувати ефективність і визначити заходи для удосконалення системи інтегрованого контролю шкідливих організмів у посівах просапної культури кукурудзи на зерно за біологічної системи землеробства.	3
7	Проаналізувати ефективність і визначити заходи для удосконалення системи інтегрованого контролю шкідливих організмів у посівах просапної культури кукурудзи на зерно за системи землеробства No-till.	3
...	Разом	20

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	
2	-	
...	-	

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Для контролю рівня знань даної дисципліни складено 30 білетів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОКР – Магістр Напрямок підготовки Спеціальність – Агрономія	КАФЕДРА Землеробства та гербології 2021-/2022 навчальний	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 14 з дисципліни Інтегрований контроль	Затверджую Зав. кафедрою Проф. Танчик С.П.

	рік	шкідливих організмів в сучасних системах землеробства	“ ____ ” ____ 2020р

Екзаменаційні питання

1. Хвороби - біологічні фактори ризику в землеробстві.
2. Інтегрована система контролю шкідників в культурі вашої магістерської роботи за системи землеробства No-till.

Тестові завдання

	1. Механічні заходи контролю забур'яненості об'єднують:
1.	застосування гербіцидів всіх препаративних форм
2.	застосування всіх видів комах фітофагів
3.	застосування всіх заходів механічного обробітку ґрунту
4.	застосування всіх способів сівби та різних норм висіву
5.	застосування заходів обробітку ґрунту та пестицидів

	2. Ефективність біологічного методу:
1.	вища ніж хімічного
2.	нижча ніж хімічного
3.	однакова з хімічним
4.	вища лише при використанні комах-фітофагів, ентомофагів, ентомопатогенним нематод
5.	вища лише на окремих культурах

	3.Корегування часу посіву:
1.	може суттєво змінити майбутній рівень забур'яненості посіву
2.	не впливає на рівень забур'яненості посіву
3.	може знизити майбутній рівень забур'яненості посіву озимими видами бур'янів
4.	може знизити майбутній рівень забур'яненості посіву лише дворічними видами бур'янів
5.	завжди призводить до підвищення рівня забур'яненості посіву

	4. Для якого методу контролю шкідників характерним є використання ентомопатогенних нематод:
1.	агротехнічний
2.	хімічний
3.	біологічний
4.	організаційно-господарський;
5.	фізико-механічний

	5. Найбільш ефективним заходом у обмеженні розвитку летючої сажки кукурудзи є:
1.	застосування гербіцидів всіх препаративних форм
2.	застосування ретрантів
3.	застосування родентицидів
4.	попереднє протруювання насіння
5.	застосування ентомофагів

	5. Вказати карантинні види шкідливих організмів обмежено поширених в Україні:
1.	бульбочковий довгоносик, совка гама, злакова попелиця.
2.	перелітна сарана, ковалик посівний, мармуровий хрущ
3.	західний кукурудзяний жук, американський білий метелик, картопляна міль
4.	вишнева попелиця, сонечко 13-крапкове
5.	звичайний довгоносик, бурякова нематода, злакова муха

	6. Назвати найнебезпечніші хвороби пшениці:
1.	кільцева гниль, бактеріальний опік
2.	диплодіоз, філостіктоз
3.	сажка, кореневі гнилі, септоріоз
4.	бактеріальне вяннення, клястероспоріоз

5.	карликовість, нігроспоріоз

	7. Для хімічного контролю злакових бур`янів використовують
1.	гербіциди
2.	грамініциди
3.	антифіданти
4.	ад`юванти
5.	антрактанти

	7. Клоп-шкідлива черепашка
1.	проколєє і висмоктєє клітковину із зерна
2.	грубо обгризає лискові пластинки
3.	спричинєє наростання галів
4.	характерне потовщення коренів
5.	спричинєє скручування листків

	8. Як впливає надлишок азоту на рослину?
1.	підвищує якісні показники зерна
2.	сприяє розтягуванню клітин, що негативно відображається на якості продукції
3.	спричинєє фітотоксичність
4.	робить рослину більш вразливою до шкідливих організмів
5.	сприяє розвитку кліщів

	9. Які заходи не входять до інтегрованої системи захисту
1.	фізіологічні
2.	фенологічні
3.	агротехнічні
4.	біологічні
5.	хімічні

	10. чи враховується наявність фітофагів при визначенні доцільності застосування інсектицидів
1.	Не враховується ніколи
2.	Враховується лише при перевищенні ЕПШ
3.	Не враховується при наявності шкідника вище ЕПШ
4.	Всі відповіді вірні
5.	Завжди враховується

Викладач _____ (Косолап М.П.)

8. Методи навчання.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів, які використовуються при вивченні дисципліни "Інтегрований контроль шкідливих організмів в сучасних системах землеробства":

- в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекції); наочні – ілюстрації (таблиці, графіки, фото та відео);
- в аспекті логічності та мислення: пояснювально-ілюстративні(презентації), репродуктивні (тестовий контроль);
- в аспекті керування навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача, самостійна робота студентів;
- в аспекті діяльності в колективі: методи стимулювання (додаткові бали за реферати);
- в аспекті самостійної діяльності: навчальний модуль, самостійне виконання практичних завдань.

9. Форми контролю.

- Поточний контроль знань - шляхом опитування при захисті виконаних практичних робіт;
- Модульний контроль знань - шляхом здачі пройденого матеріалу конкретного модуля в елерон;
- Підсумковий контроль – задача іспиту.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$.

Поточний контроль		Рейтинг з навчальної роботи	Рейтинг з додаткової роботи	Рейтинг штрафний $R_{штр}$	Підсумкова атестація (екзамен)	Загальна кількість балів
Модуль 1	Модуль 2					

		R _{нр}	R _{др}		чи залік)	
100	100	70	20	5	30	0-100

1. Критерії оцінювання практичних робіт :

7 балів (відмінно) – проведений аналіз і зроблені правильні висновки з нього. Намічені правильні заходи по удосконаленню інтегрованої системи контролю.

5 балів (добре) -

3 бали (задовільно)- проведений аналіз але зроблені невірні висновки та неправильно обрані заходи по удосконаленню інтегрованої системи контролю.

2 бали (незадовільно) – робота невиконана і не представлена.

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України», затвердженого ректором університету 03.04.2009 р., рейтинг студента з навчальної роботи **R_{нр}** стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$R_{нр} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{зм} \cdot K^{(1)}_{зм} + \dots + R^{(n)}_{зм} \cdot K^{(n)}_{зм})}{K_{дис}} + R_{др} - R_{штр},$$

де **R⁽¹⁾_{зм}, ... R⁽ⁿ⁾_{зм}** – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

K⁽¹⁾_{зм}, ... K⁽ⁿ⁾_{зм} – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

K_{дис} = K⁽¹⁾_{зм} + ... + K⁽ⁿ⁾_{зм} – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

R_{др} – рейтинг з додаткової роботи;

R_{штр} – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти **K⁽¹⁾_{зм} = ... = K⁽ⁿ⁾_{зм}**. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{нр} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{зм} + \dots + R^{(n)}_{зм})}{n} + R_{др} - R_{штр}.$$

Рейтинг з додаткової роботи R_{др} додається до **R_{нр}** і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний R_{штр} не перевищує 5 балів і віднімається від **R_{нр}**. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Екзамен (теми 1-5) – тести, завдання, кейси

Види оцінювання	% від остаточної оцінки	
	мінімально	максимально
Модуль 1 (теми 1-3) – з успішною здачею практичних робіт	12	20
Модуль 2 (теми 4-7) – з успішною здачею практичних робіт	30	50
Іспит	18	30
Разом	60	100

11. Методичне забезпечення

1. «ІНТЕГРОВАНІЙ КОНТРОЛЬ ШКІДЛИВИХ ОРГАНІЗМІВ У СУЧАСНИХ СИСТЕМАХ ЗЕМЛЕРОБСТВА». Програма навчальної дисципліни для підготовки магістрів спеціальності 201 "Агрономія" з магістерської програми магістерська програма «Сучасні системи землеробства»

в аграрних навчальних закладах III – IV рівнів акредитації. К. 2006.

2. Косілович Г.О. Інтегрований захист . Підручник

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.twirpx.com%2Ffile%2F825412%2F&psig=AOvVaw3PF-8_ih2jwP8m1UI229X-&ust=1598606666850000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwiRi7CFilVrAhWuzaYKHZieCAAQr4kDegUIARCQAQ

12. Рекомендована література

– основна;

3. Інтегрований захист рослин. Посібник

<https://studfile.net/preview/5286483/page:17/>

4. Інтегрований захист сої від хвороб

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.agronom.com.ua%2Fintegrovanyj-zahyst-soyi-vid-hvorob%2F&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=0CCcQr4kDahcKEwi4z5il9LrrAhUAAAAAHQAAAAAQMQ

5. Інтегрована система захисту пшениці

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fppt-online.org%2F252889&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwil8a6j9LrrAhWXxcQBHTwqC5wQr4kDegQIARBa

– допоміжна.

6. Біологічний метод захисту сільськогосподарських культур

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fagrovisnyk.com%2Findex.php%2Fagrovisnyk%2Farticle%2Fview%2F759%2F1518&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=0CC0Qr4kDahcKEwi4z5il9LrrAhUAAAAAHQAAAAAQQA

7. Монографія Стратегія і тактика захисту рослин, том.1 Стратегія
<https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Flibrary.udau.edu.ua%2Fassets%2Fimages%2Fvirtual-vistavki%2Fdo-dnya-nauki%2Fbook-0003.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Flibrary.udau.edu.ua%2Ffondi-ta-kolekcii%2Fvirtualni-vistavki%2Fsuchasni-aspekti-zahistu-roslin.html&tbnid=uvHElalB7ls4fM&vet=10CG0QMyjiAmoXChMIuM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEDk..i&docid=XSWrS8AO8fHGkM&w=776&h=1200&q=%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%20%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE&ved=0CG0QMyjiAmoXChMIuM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEDk>
8. Косолап М.П. Кротінок О.П. Система землеробства No-till
https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fdocplayer.net%2F83336923-M-p-kosolap-o-p-krotinov-sistema-zemlerobstva-no-till.html&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=0CJwBEK-JA2oXChMIuM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEDk
9. Гербологія, Київ, Арістей, 2004, - 346с. Косолап М.П.
10. Біологічні системи землеробства. С.Л.Веремеєнко, С.С. Трушева, Рівне НУВГП, 2011. – 196с. (навчальний посібник).
11. Екологічне землеробство. С.В.бегей, І.А.Шувар, Львів, «Новий світ», 2007. – 432с

13. Інформаційні ресурси

1. Сучасні тенденції розвитку світового землеробства
https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fdspace.nbuv.gov.ua%2Fbitstream%2Fhandle%2F123456789%2F2104%2F07%2520-%2520Bomba.pdf%3Fsequence%3D1&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=0CHAQr4kDahcKEwi4z5il9LrrAhUAAAAAHQAAAAAQMQ
2. Екологічне землеробство
<https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fi.ytimg.com%2Fvi%2Fk1ZLnBTzyRg%2Fhqdefault.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fuhbdp.org%2Fua%2Fteaching%2Fwebinars%2Feko-teknolohii%2Fvideo%2Fvebinar-orhanichne-zemlerobstvo-ta-ia-na-nomu-zarobty&tbnid=ApDnKNCsW3xvaM&vet=10CF8QMyj2AWoXChMIuM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEDg..i&docid=BSttRLUeOJAM4M&w=480&h=360&itg=1&q=%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%20%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE&ved=0CF8QMyj2AWoXChMIuM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEDg>

3. Модель системи екологічного землеробства в Лісостепу України
<https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fcv01.twirpx.net%2F0601%2F0601963.jpg%3Ft%3D20170807182004&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.twirpx.com%2Ffile%2F601963%2F&tbnid=GEXv88TJlP0Q4M&vet=10CEYQMyjqAWoXChMluM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEDg..i&docid=8-C3dTbAj9P8hM&w=275&h=400&itg=1&q=%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%20%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE&ved=0CEYQMyjqAWoXChMluM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEDg>
4. Системи точного землеробства (відео) . Застосування заходів контролю в системі точного землеробства
5. https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.youtube.com%2Fwatch%3Fv%3Dz2dmDUxxBk%26list%3DPLU9Kgc8kXO7Eap8w7o1vL6EQ%26index%3D71&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=0CBkQr4kDahcKEwi4z5il9LrrAhUAAAAAHQAAAAAQOA
6. Екологічне землеробство . Підручник
https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Foglibrary570.weebly.com%2Fblog%2Fekologichne-zemlerobstvo-pdruchnik&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=0CHIQR4kDahcKEwi4z5il9LrrAhUAAAAAHQAAAAAQMQ
7. Іноваційні технології та препарати в органічній системі землеробства (Сб наукових праць)
https://www.google.com/imgres?imgurl=x-raw-image%3A%2F%2F%2F6388432a9cd48206f19d69c6fd647a7c8b5735333dccba8a7532583b9aa113e2&imgrefurl=http%3A%2F%2Ffizpr.org.ua%2Fimages%2Ffiles%2Fmateriali_konf.06.03.2018.pdf&tbnid=BoLUnCpDiGNxPM&vet=10CEwQMyjIAWoXChMluM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEEDE..i&docid=WSrtSnOSkwFV8M&w=1600&h=2263&q=%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%20%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE&ved=0CEwQMyjIAWoXChMluM-YpfS66wIVAAAAAB0AAAAAEEDE
8. Види альтернативного сільського господарства
https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.docsiy.com%2Fru%2Fvidi-alternativnogo-silskogo-gospodarstva-konspekt-botanika-i-agronomiya%2F399813%2F&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwil8a6j9LrrAhWXxcQBHTwqC5wQr4kDegQIARB8
9. Інтегроване біологічне землеробство БТУ Центр (є системи біологічного захисту по культурам https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fbtu-center.com%2Fintegr%2F&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwil8a6j9LrrAhWXxcQBHTwqC5wQr4kDegQIARBo
10. Біологічне землеробство: стан та перспективи
https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Ffirbis-nbu.gov.ua%2Fcgi-bin%2Ffirbis_nbu%2Fcgiiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF%2Fpgzt_2016_59_4.pdf&psig=A

[OvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUK Ewil8a6j9LrrAhWXxcQBHTwqC5wQr4kDegQIARA-](https://www.google.com/search?q=OvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUK Ewil8a6j9LrrAhWXxcQBHTwqC5wQr4kDegQIARA-)

11. Екологічне землеробство. Підручник

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Foglibrary570.weebly.com%2Fblog%2Fekologchne-zemlerobstvo-pdruchnik&psig=AOvVaw3b5JAco31nU_KNpAMXKqvs&ust=1598601361036000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUK Ewil8a6j9LrrAhWXxcQBHTwqC5wQr4kDegUIARC1AQ

12. Біологічний захист рослин

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Flibrary.udau.edu.ua%2Ffondi-ta-kolekcii%2Fvirtualni-vistavki%2Fsuchasni-aspekti-zahistu-roslin.html&psig=AOvVaw3PF-8_ih2jwP8m1UI229X-&ust=1598606666850000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUK EwiRi7CFiLvrAhWuzaYKHZieCAAQr4kDegUIARCgAQ

13. Біологічні основи інтегрованої дії гербіцидів і регуляторів росту рослин

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Flibrary.udau.edu.ua%2Ffondi-ta-kolekcii%2Fvirtualni-vistavki%2Fsuchasni-aspekti-zahistu-roslin.html&psig=AOvVaw3PF-8_ih2jwP8m1UI229X-&ust=1598606666850000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUK EwiRi7CFiLvrAhWuzaYKHZieCAAQr4kDegUIARCeAQ

14. Біотехнологічні методи захисту рослин

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fprofbook.com.ua%2Fzahist-roslyn&psig=AOvVaw3PF-8_ih2jwP8m1UI229X-&ust=1598606666850000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUK EwiRi7CFiLvrAhWuzaYKHZieCAAQr4kDegUIARDOAQ

15. Фітопатологія . Підручник

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fprofbook.com.ua%2Ffitopatologiya.html&psig=AOvVaw3PF-8_ih2jwP8m1UI229X-&ust=1598606666850000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUK EwiRi7CFiLvrAhWuzaYKHZieCAAQr4kDegUIARDIAQ

16. Фітофармакологія

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fstudfile.net%2Fhtml%2F2706%2F321%2Fhtml_ojbgVjXKWJ_w6l%2Fhtmlconvd-Ri7CFZ1x1.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fstudfile.net%2Fpreview%2F4193578%2F&tbid=szEPWLHxIjYAM&vet=12ahUK EwiRi7CFiLvrAhWuzaYKHZieCAAQMyg2egQIARAz..i&docid=KRWHdhDSzscMhM&w=553&h=750&q=%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%20%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D0%BD%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA&ved=2ahUK EwiRi7CFiLvrAhWuzaYKHZieCAAQMyg2egQIARAz

17. Моніторинг шкідників і хвороб сільськогосподарських культур.

Навчальний посібник

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fknau.kharkov.ua%2F2982-vijshov-z-druku-navchalnij-posbnik-montoring-shkdnikv-hvorob-slskogospodarskih-kultur.html&psig=AOvVaw3PF-8_ih2jwP8m1UI229X-

<https://www.google.com/search?&ust=1598606666850000&source=images&cd=vfe&ved=0CFwQr4kDahcKEwj4y56SirvrAhUAAAAAHQAAAAQA&g>